

Od Redakcji

Autorzy artykułów opublikowanych w 40. tomie „Problemów Polityki Społecznej” dzielą się z czytelnikami analizami problemów, jakie stoją przed polityką społeczną w Polsce, omawiają zagadnienia metodologiczne związane z prowadzeniem badań nad politykami publicznymi i programami społecznymi oraz przedstawiają wyniki własnych badań empirycznych.

Dział *Studia* otwiera artykuł Rafała Bakalarczyka, który dokonuje wszechstronnej analizy trudności związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa socjalnego rodzinnym i innym — nieformalnym — opiekunom osób niesamodzielnych. Omawia między innymi procesy oddziałujące na zmianę pozycji nieformalnej i rodzinnej opieki nad niepełnosprawnymi w agendzie politycznej. Analizuje i ocenia wprowadzane przez władzę publiczną instrumenty mające służyć rozwiązywaniu problemów, jakie znalazły się w agendzie polityki w zakresie opieki długoterminowej. Artykuł jest refleksją nad relatywnie nową dziedziną polityki społecznej, która zawdzięcza swój rozwój w ostatnich latach znaczącemu zaangażowaniu wielu różnorodnych podmiotów polityki publicznej.

Kolejny artykuł, autorstwa Piotra Pysza i Anny Ząbkowicz, ma charakter przeglądowo-analityczny. Autorzy zajmują się w nim relacjami między fundamentalnymi wartościami europejskimi — wolnością, równością i braterstwem — a nawiązującą do nich koncepcją społecznej gospodarki rynkowej (SGR). Głównym pytaniem, na które szukają odpowiedzi, jest to, czy sprawdzona z sukcesem w Niemczech polityka SGR mogłaby zapobiec dalszemu pogłębianiu się odśrodkowych i destabilizacyjnych tendencji w Unii Europejskiej. Polityka publiczna jest zatem analizowana przede wszystkim w jej wymiarze aksjologicznym.

Stosunkowo nową formą realizowania zadań w ramach polityk publicznych jest koprodukcja. Anna Ciepielewska-Kowalik rozważa w swoim artykule jej faktyczną rolę w polityce społecznej, zadając prowokacyjne pytanie, czy nie jest ona ukrytą metodą tuszowania niedostatków polskiego *welfare state*? Autorka koncentruje się na trzech głównych тезach, tj. założeniu istnienia fasadowej formy koprodukcji w miejsce koprodukcji właściwej, ograniczenia koprodukcji do ram teoretycznych, przy jej słabym wdrożeniu w badaniach naukowych, oraz traktowania koprodukcji w sposób pragmatyczny, czyli jako narzędzia ograniczania wydatków publicznych, ale nie jako instrumentu zwiększającego udział obywateli w realizacji i stanowieniu polityk publicznych.

W dziale *Z warsztatów badawczych* publikujemy dwa artykuły poświęcone metodyce prowadzenia badań naukowych w ramach analiz polityki społecznej oraz dwa artykuły będące bardzo interesującymi i inspirującymi raportami z badań empirycznych.

Stanisław Kamiński w swoim opracowaniu podejmuje analizę prowadzonych w Polsce badań relacji międzysektorowych w obszarze polityki społecznej. Współpraca międzysektorowa jest ważnym elementem praktyki społecznej i politycznej, a zarazem jest zalecana przez ekspertów jako droga do uzyskania większej skuteczności i efektywności programów społecznych oraz do zwiększenia aktywności i partycypacji różnych podmiotów. Autor dokonuje przeglądu i oceny metodyki stosowanej w polskich badaniach empirycznych relacji międzysektorowych oraz omawia ich wybrane wyniki. Wskazuje przy tym bariery utrudniające prowadzenie wtórnych analiz danych zastanych dotyczących tego przedmiotu badań.

Drugi artykuł metodologiczny jest poświęcony sposobom pozyskiwania danych pierwotnych w badaniach polityki społecznej. Na przykładzie *Rządowego programu na rzecz aktywności społecznej osób starszych (ASOS)* Monika Klimowicz i Małgorzata Michalewska-Pawlak wyjaśniają znaczenie badań jakościowych, w szczególności metody *process tracing*, w ewaluacji programów społecznych. Omawiają metodę *process tracing* oraz warunki, w jakich może być ona użyteczna w określaniu efektów realizacji programów będących elementem polityki publicznej. Autorki przedstawiają także wybrane wyniki analizy przypadku, jakim jest projekt *Aktywni bez względu na wiek*.

Niniejszy tom zamykają dwa syntetyczne raporty z oryginalnych badań empirycznych. W pierwszym z nich Katarzyna Zajda i Agnieszka Kretek-Kamińska prezentują wyniki badań jakościowych przeprowadzonych na terenach wiejskich województwa łódzkiego w gminnych ośrodkach pomocy społecznej. Ich celem było ustalenie, w jakim zakresie instytucje te stosują zrutyinizowane praktyki, w jakim zaś — pomimo trudnych warunków organizacyjnych, w jakich funkcjonują — sięgają po rozwiązania innowacyjne.

W kolejnym artykule Katarzyna Andrejuk i Andriy Kornychuk opisują wzory i mechanizmy rozpoczynania aktywności na polskim rynku pracy przez specyficzną grupę imigrantów ukraińskich — absolwentów polskich uczelni zakładających własne firmy. Autorzy opisują, jak przebiega proces przechodzenia od statusu migranta edukacyjnego do statusu migranta ekonomicznego — wiążącego swoją przyszłość zawodową z Polską. Wejście na rynek pracy jest z zasady niełatwym momentem dla absolwentów. Badacze pokazują, z jakimi dodatkowymi trudnościami borykają się absolwenci-cudzoziemcy.

Wszystkie zamieszczone w tomie artykuły naukowe podlegały procedurze recenzowania. Redakcja dziękuje recenzentom za wnikliwe uwagi i bezcenne wsparcie merytoryczne naszych autorów.